

**Undervisningsbaseret forskning
eksemplificeret ved kurset "meningsdannelse i et demokratisk perspektiv"**

Hansen, Kasper Møller

Publication date:
2006

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Hansen, K. M. (2006). *Undervisningsbaseret forskning: eksemplificeret ved kurset "meningsdannelse i et demokratisk perspektiv"*. København: Institut for Statskundskab.

Undervisningsbaseret forskning

Kasper Møller Hansen

Institut for Statskundskab

Arbejdsrapport 2006/9

**Institut for Statskundskab
Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 5
1014 København K**

ISSN 0906-1444

ISBN 87-7393-555-7

Undervisningsbaseret forskning

– Eksemplificeret ved kurset ”Meningsdannelse i et demokratisk perspektiv” –

Kasper Møller Hansen

Adjunkt, Ph.D.

Københavns Universitet, Institut for Statskundskab

Øster Farimagsgade 5, DK-1353 Copenhagen K

E-mail: kmh@ifs.ku.dk, Telefon: 35 32 33 92

Web: www.polsci.ku.dk/medarbejdere/vip/bilag/kasper_moeller_hansen_cv.pdf

Indholdsfortegnelse

Indledning	5
Fra forskningsbaseret undervisning til undervisningsbaseret forskning.....	6
Undervisningsbaseret forskning – kursusbeskrivelse for ”meningsdannelse i et demokratisk perspektiv”	8
Konklusion og perspektivering	15
Referencer	16

Acknowledgement: Et udkast til denne artikel blev fremlagt på adjunktpædagogisk kursus under det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet den 16. juni 2006. Tak til deltagerne for deres konstruktive kommentarer. Også tak til Adjunktvejleder Henrik Jensen og Studieleder Hanne Nexø Jensen for mange nyttige kommentarer og forslag til præciseringer.

Indledning

Idealet for undervisning på universitet er forskningsbaseret undervisning. Sådan hedder det sig i hvert fald ofte når man læser diverse udlægninger af Universitetslovens krav om forskningsbaseret uddannelse (Universitetsloven, 2003). Forskningsbaseret undervisning bliver udlagt og praktiseret i mange forskellige udformninger (Schmidt-Nielsen, 2001; Jensen, 2001). Per Fibæk Lauersen (1996) har fire udlægninger af den forskningsbaseret undervisning, som lettere omskrevet kan opstilles i fire punkter:

1. Undervisningens indhold består af forskningsresultater.
2. Undervisningen er tilknyttet et bestemt forskningsmiljø.
3. Underviseren er aktiv forsker i det fagområde, han underviser i, og sørger for at lade forskningen befrugte sin undervisning.
4. De studerende lærer at arbejde forskningsmæssigt gennem samarbejde med praktiserende forskere.

Når jeg ser tilbage på de fag jeg har undervist i på statskundskab de sidste 6 år, synes undervisningen at være koncentreret om det man kan kalde redskabsfag, dels i anvendt videregående statistik og dels i almen og sammenlignende statskundskab udover nogle få afstikkere til andre fagområder.

Faget anvendt videregående statistik - et overbygningsfag på scient.pol.-uddannelsen - kan ud fra de fire punkter om forskningsbaseret undervisning kun forsvares med at jeg som aktiv forsker anvender statistik i min forskning, men at hævde at jeg forsker i statistik eller at jeg formidler egne forskningsresultater i forbindelse med undervisningen sker sjældent. Faget anvendt videregående statistik er undervisning bygget op om en mængde cases, hvor de studerende efter at være blevet præsenteret for den statistiske teknik selv skal forsøge sig med teknikken på et udleveret casemateriale. Casematerialet er bygget op som en virkelighedsnær situation indeholdende et kvantitativt datamateriale som de studerende skal analysere og formidle. Ifølge studenterevalueringer har de studerende haft et højt fagligt udbytte af faget, men forskningsbaseret undervisning er det ikke.

Faget almen og sammenlignende statskundskab er et grundfag på scient.pol.-bacheloruddannelsen. Faget er stærkt pensumbundet til en grundlæggende litteratur om magt, demokrati, valg og kommunikation mv. Selvfølgelig kan jeg finde mit forskningsområde i dette brede fag, men da undervisningen sker på andet semester er muligheden for at formidle egne forskningsresultater begrænset til lærerige eksempler for de studerende.

Alt i alt når jeg ser tilbage på min undervisning, har den i meget begrænset omfang været givtig for min forskning. Ud fra et forskningsperspektiv har det snarere været en tidskrævende hæmsko, som har tvunget min tid og kræfter væk for forskningen. Det må være muligt at gøre det anderledes! Det må være muligt at skabe en synergi mellem min forskning og min undervisning hvor de begge bidrager positivt til hinanden. Det er problemformuleringen som jeg vil forfølge i denne artikel. I spørgsmålsform kan problemformuleringen omstilles som nedenfor:

- *Hvordan kan man tilrettelægge undervisningen så undervisningsforløbet giver et direkte og relevant bidrag til ens igangværende forskning?*

Artiklen har udover indledningen tre afsnit. I næste afsnit diskuteres muligheden for at flytte idealet fra forskningsbaseret undervisning til undervisningsbaseret forskning. Dernæst skitseres det kursusforløb – Meningsdannelse i et demokratisk perspektiv –, som jeg vil forsøge at gennemføre i efteråret 2006 som undervisningsbaseret forskning. Afslutningsvis i konklusionen trækkes nogle generelle pointer op i forhold til undervisningsbaseret forskning og enkelte videre perspektiver diskuteres.

Fra forskningsbaseret undervisning til undervisningsbaseret forskning

Undervisningsbaseret forskning er det begreb, som kan være med til at give svaret på problemstillingen. En undervisningsform, som i idealet netop er tiltænkt at kunne bidrage konstruktivt til forskerens igangværende forskning (Jensen, 2006). I udgangspunktet ser man altså bort fra de fire udlægninger af forskningsbaseret undervisning, der blev præsenteret i indledningen.

For at komme nærmere på fænomenet undervisningsbaseret forskning vendes det lidt på hovedet og man kan spørge: Hvad er det, forskeren (=underviseren) har brug for, som undervisningen kan bidrage med til et igangværende forskningsprojekt? Det afhænger selvfølgelig af mange ting, men præcist hvor i processen forskningsprojektet er synes at spille en helt central rolle. Er man i ansøgningsfasen? Er det de første pilotforsøg som er næste skridt? Er datamaterialet indsamlet? Ligger der allerede udkast til kapitler og artikler? Eller er der allerede publiceret fra projektet? I hver af disse faser skal den undervisningsbaserede forskning gennemtænkes og samspillet i den konkrete undervisning vil udvikle sig forskelligt.

Hvis man tager udgangspunkt i et af mine igangværende forskningsprojekter finansieret af forskningsrådet ”Meningsdannelse i et demokratisk perspektiv”. Er status

(sommer 2006) at data er indsamlet og der foreligger to konferencepapers og to publicerede artikler på baggrund af projektet. Derudover er der en omfangsrig ansøgning, som har et kort litteratur review af forskningsfeltet og diverse foreløbige dataanalyser i noteform. Ideen med projektet, er at forsøge at skrive så mange internationale anonymt peer-reviewed artikler, som muligt. Dels i ansøgningen og dels løbende videreudviklet findes der pt. syv til ti hypoteser om hvordan meningsdannelsen foregår, som datamaterialet er designet til at analysere. Hver hypotese kan i udgangspunktet bære en artikel. Der er altså en masse arbejde tilbage i forskningsprojektet. I punktform ser arbejdsopgaver ud som følger:

- Hver hypotese skal gennemgå et grundigt litteratur review.
  - Tidligere forskning på området skal læses og sammenfattes, relevante begrebmæssige, analytiske og empiriske faktorer skal identificeres og hvad der forventes at blive udfaldet af analysen skal præciseres.
- Tilpasning af hypotese.
  - Operationalisering af hypotese i forhold til datamateriale og litteratur review.
- Datamateriale skal analyseres.
  - Konkret statistisk analyse af det foreliggende datamateriale ud fra hypotese.
- Artikler skal skrives.

Ud fra et forskningsmæssigt perspektiv er ideen med undervisningsbaseret forskning at få hjælp til at løse de arbejdsopgaver, som er relateret til projektet. Med andre ord får de studerende mulighed for at arbejde som forskningsassistenter med direkte indsigt i et igangværende forskningsprogram. Undervisning foregår som en form for 'Mesterlære' hvor de studerende på den ene side får en masse vejledning og undervisning til at gennemføre analyserne, og på den anden side skal vise at de kan tænke og arbejde selvstændigt med problemstillingerne. Men hvordan kan man sikre sig at de studerende er med på den idé og kan man forvente at de magter opgaver og behandler den seriøst? Udgangspunktet for at besvare disse spørgsmål må være at se på hvad der får den enkelte studerende til at vælge et bestemt fag frem for andre. Umiddelbart kan man i listeform opstille følgende punkter:

- Faglighed
  - At blive faglig og social kompetent til at bestride et ønsket fremtidigt job.
- Undervisningsform
  - Motiveret og spænende underviser / undervisning.
  - Mulighed for selv at bestemme emnevalg.
- Faglig interesse
  - Faglig nysgerrighed.
  - Mulighed at stifte bekendtskab med forskermiljøet.
- Studiemiljø
  - ”Kliken” vælger faget.
- Andet
  - Her kan jeg som studerende ”springe over hvor gæret er lavest”.
  - Mulighed for at blive hurtig færdig.

Disse grundlæggende ikke udtømmende faktorer er med til at karakterisere hvorfor de studerende vælger et fag frem for et andet. At det så sjældent foregår på et fuldt informeret niveau, da rygtedannelsen omkring fag og undervisere løber hurtigt er en anden sag. Samtidig med at det omgivende samfund løbende stiller nye krav til undervisningen såvel som de studerende. Tillige gør begrænsningen fra holdstørrelse, fagudbud og studieordninger det svært for de studerende og undervisere at få alle sine mål opfyldt på en gang. Med dette forbehold kan man sætte listen med forskningsopgaver og de studerendes faktorer for valg at et fag op over for hinanden, og på den baggrund designe et undervisningsforløb, som i videst mulige omfang tilgodeser begge behov. Det svære i øvelsen er at finde balancen mellem de studerendes motivation, læringsbehov, evner og ønsker og forskerens (=underviseren) behov for at få konkret og direkte hjælp til forskningsprojektet (Jensen, 2006).

For at gøre afvejningerne så konkrete som muligt illustreres i næste afsnit den udvidede kursusbeskrivelse for overbygningskursus på scient.pol.-uddannelsen: Meningsdannelse i et demokratisk perspektiv. Faget udbydes første gang i efteråret 2006 og kan vælges frit af de studerende i konkurrence med andre fag. Faget er tilrettelagt ud fra principperne om undervisningsbaseret forskning og holdstørrelsen er maksimalt på 20 studerende.

Undervisningsbaseret forskning – kursusbeskrivelse for ”meningsdannelse i et demokratisk perspektiv”

Beskrivelsen er bygget op omkring fire elementer *formål, undervisningsrammen, undervisningsformen, undervisningsplanen og bedømmelse*. Disse fire elementer vil i det følgende blive præsenteret hvor elementer af den undervisningsbaseret forskning fremhæves og diskuteres.

Formål

Faget har til hensigt at øge deltagernes forståelse for politisk meningsdannelse. Hvordan skabes og ændres borgernes politiske meninger og kan man ændre dem bevist og hvordan? Er det udemokratisk eller er forsøget på at overbevise borgerne om at ens argumenter er de rigtige en nødvendig del af et levende demokrati? Det er nogle af de problemstillinger vi vil forsøge at besvare i seminaret.

I det igangværende forskningsprojekt – meningsdannelse i et demokratisk perspektiv er der blevet indsamlet et stort datamateriale – gennemført som en split-sample survey via telefoninterviews. Undersøgelsen er den første af sin art i Danmark. Der ligger allerede nogle forskellige papers, som analyserer enkelte sider af datamaterialet. I seminaret skal de studerende arbejde med datamaterialet hvor de skal teste en selvvalgt hypotese om politisk meningsdannelse. Kurset arbejder altså på kanten af den eksisterende viden om meningsdannelse og vil forsøge at genere nye og alternative vinkler på hvordan meningsdannelsen sker.

Kurset er orienteret mod kommunikation og analysestillinger i den offentlige og private sektor hvor forståelse for hvordan borgerne påvirkes af mediernes og politikernes er budskaber centralt. Det kunne være stillinger i meningsmålingsbureau eller kommunikationsstillinger i central administrationen mv. Desuden vil faget være oplagt at drage nytte af i arbejdet med specialet og andre projektopgaver.

Flere hypoteser vil blive sat på grundig efterprøvning i seminaret, hvor modeller til at forstå borgernes meningsdannelse vil blive testet. Eksempler på hypoteser er:

- Et velfungerende demokrati bygger på oplyste og informerede borgere. Hvis borgerne mangler den fornødne politiske viden, bliver deres kryds på stemmesedlen sat mere eller mindre tilfældigt. Dårligt oplyste vælgere mangler viden til at sammenkæde politikernes budskaber med deres egne grundlæggende politiske værdier, hvilket kan resultere i et kryds, som afviger fra det informerede kryds, der vil være tættere på vælgernes politiske overbevisning. De informerede vælgere vil altså stemme anderledes.
- Følelser spiller en stor rolle i politisk meningsdannelse. Borgerne har en umiddelbar negativ eller positiv følelse til mange ting. Disse umiddelbare reaktioner er toneangivende i den politiske meningsdannelse, mens politisk viden er sekundær.
- Ved hjælp af framing kan man manipulere borgerne til at mene hvad som helst. De har grundlæggende meget få rodfæstede politiske holdninger.

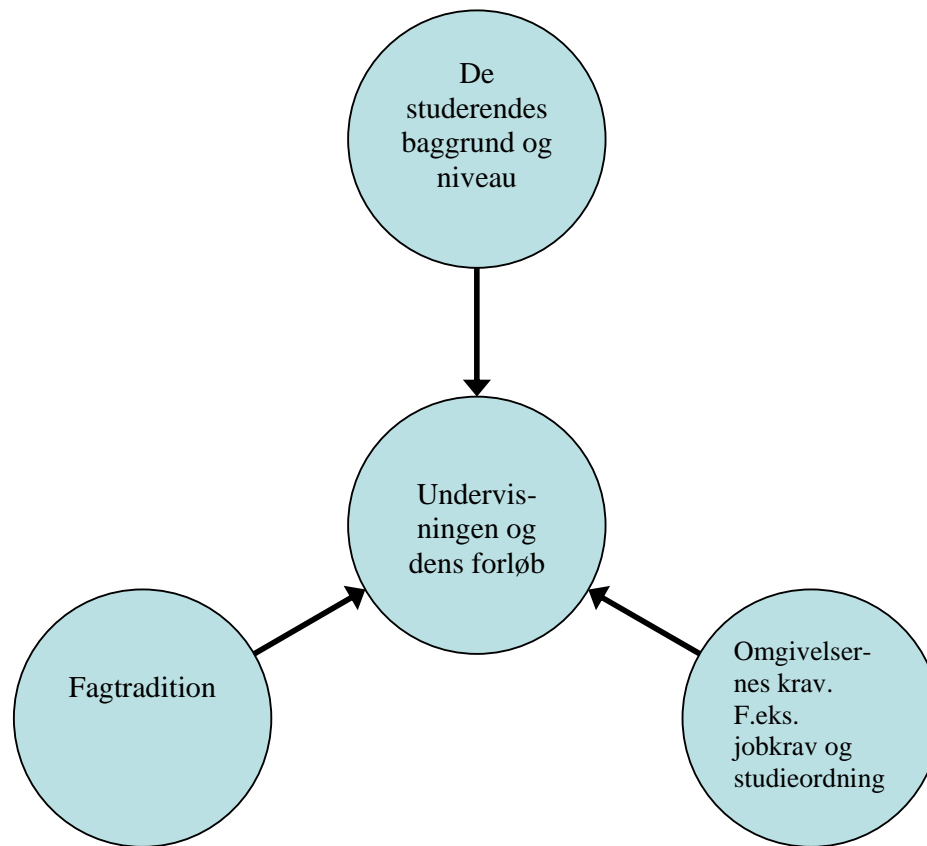
Undervisningsramme

Undervisningsrammen er den overordnede ramme for kursus, som forholder sig til de studerendes baggrund og niveau, direkte og indirekte krav til kursus fra omgivelserne og endelig den fagtradition som kurset er en del af. Figuren nedenfor illustrerer undervisningsrammen.

De studerende som vil tage faget er primært statskundskabsstuderende på kandidatoverbygningen. De vil have en bachelor i statskundskab hvor de har gennemgået basale statskundskabsfag indenfor forvaltning, international politik og statskundskab samt redskabsfag som statistik og metode. På den baggrund har de studerende altså en relativ homogen baggrund og karakteristika. Alligevel ligger mange af de specifikke kvalifikationer såsom statistik, som er nødvendig for at kunne analysere data, langt væk for den enkelte studerende. Der vil derfor blive brugt mindst en undervisningsgang på at sikre en opfriskning i brugen af SPSS og statistisk analyse af datamaterialet. Denne opfriskning i statistisk analyser er netop et udtryk for den undervisningsbaserede forskning, hvor forskere er nødt til at sikre et tilstrækkelig fagligt niveau for at kunne drage nytte af de studerende. Samtidigt vil færdigheder i statistisk analyse også være et godt kort for de studerende at have på hånden i en fremtidig jobsituation eller projektarbejde.

Omgivelsernes krav til nyuddannede kandidater kan også anvendes som motiverende faktorer for at de studerendes deltagelse i kurset. Omgivelsernes krav såsom: selvstændighed, teamplay, analytisksans og gode formidlingsegenskaber alt sammen på et solidt fundament af faglighed, er hvad man kan læse i diverse stillingsoplag. Selvstændigheden kommer til udtryk ved at den studerende selv kan vælge hvilke hypotese han eller hun vil arbejde med i faget. Teamplay kommer til ved at arbejdet kan foregå i grupper. Tillige kommer selvstændigheden frem i de studerendes arbejde med den enkelte hypotese. Formidlingsevnen kommer til udtryk i den skriftlige artikel, mundtlig præsentation af problemformulering og artikel og opponering mod medstuderendes artikeludkast. Den analytisksans komme især i arbejdet med skulle analysere hypoteserne. Fagligheden sikres gennem et pensum som er delvis obligatorisk og delvis selvvalg. Selvvalgte dele skal godkendes af underviseren.

Undervisningsramme

I forhold til fagtradition bygger faget på en lang tradition indenfor feltet "Public Opinion", som er relativt uopdyrket i dansk (og europæisk) sammenhæng, men som i amerikansk sammenhæng er en hybrid mellem politologi, social psykologi, politisk psykologi og kommunikations- og medieforskningen. De felter som faget bygger videre på er tidligere introducerede som valgforskning, kommunikationsforskning og redskabsfaget statistik på bacheloruddannelsen. Netop ved at fremhæve at der bygges videre på tidligere fag og en lang og veletablerede forskningstradition bliver det lettere for den studerende at se hvordan faget spiller sammen med andre kurser i uddannelsen og ikke mindst at give kursus en referenceramme.

Undervisningsform

Ved at anvende et gennemgående eksempel/case i undervisningen kan man løbende illustrere pointerne, bygge ovenpå de studerendes løbende tilegnede færdigheder og samtidigt undgå at skulle introducere hele eksemplers kontekst hver gang. Tillige giver eksemplet en bredere og fælles referenceramme for underviser og studerende. Det gennemgående eksempel i undervisningen vil være taget ud fra projektansøgningen – Når respondentens møde med

intervieweren i en surveysituation. Hvorfor svares der som der gør?, hvad er det for en politisk mening der registreres og hvad bestemmer den? Undervisningen prøver altså at tage udgangspunkt i den *hverdagsviden* som de studerende har med sig fra for eksempel de situationer hvor de selv er blevet kontaktet af en interviewer og skulle give udtryk for deres politiske holdninger. Eksempler vil løbende blive udvidet til at inkludere de forskellige hypoteser om politisk meningsdannelse der arbejdes med og udvikles i kurset.

Der undervises i 3 timer ca. hver anden uge. Det giver underviseren tid til at beskæftige sig med andre ting end undervisning og giver samtidigt de studerende tid til at arbejde på deres "artikel". De sammenhængende tre timer giver også tid til at færdiggøre de studerendes oplæg på tilfredsstillende vis og den længere sammenhængende tid, i forhold til de traditionelle 2 timers moduler, giver også mulighed for at arbejde sig grundigere igennem litteraturen og analyserne i selve undervisningen.

I løbet af kurset vil de studerende få adgang til det indsamlede datamateriale, som er grundstammen af forskningsprojektet. Materialet er endnu ikke offentliggjort og vil ikke blive det før projektet og afsluttet og artiklerne fra projektet er offentliggjort dvs. tidligst 2009. Materialet har meget aktualitets-, relevansværdi for en forståelse af den offentlige meningsdannelse. Dette er forhåbentlig en motiverende faktor for de studerende at arbejde med et sådan materiale som bevæger sig ind på uopdyrket land. Tillige er det nødvendigt at forklare de studerende, at de ikke selv kan offentliggøre deres analyser af materialet. Samtidigt må jeg som forsker have mulighed for uden reference til deres "artikler" (=seminaropaver) og analyser udviklet i undervisningsforløbet, at kunne arbejde videre med materialet. Formålet med kurset er at skabe en gruppe der kan hjælpe og bidrage med til forskerens (=underviserens) forskning på feltet. En måde at håndtere fortroligheden til datamaterialet og rettigheder til de tanker og analyser som kommer ud af forløbet, er i en formel kontrakt. Der kan være tre hovedpunkter i en sådan kontrakt.

- Datamaterialet må *ikke* videregives til andre og må kun anvendes i forbindelse med seminaropgaven i kurset.
- Den studerende må *ikke* offentliggøre analyser som helt eller delvist bygger eller tager udgangspunkt i datamaterialet.
- Underviseren har *alle* rettigheder til produkter, der kommer ud af undervisningsforløbet.
- Hvis underviseren publicerer materiale, som bygger på idéer og analyser, som studerende har udviklet i forbindelse med seminaret vil de blive krediteret og anerkendt i form af en "acknowledgement" eller lignende.

Umiddelbart kan det virke som en noget hård fremstilling, men samtidigt er de formuleret netop sådan for at undgå misforståelser. Derfor kan det også være hensigtsmæssigt at bede de studerende om at skrive hovedpunkterne i kontakten under. Dette er helt almindelig praksis i mere naturvidenskabelige inspireret forskningsmiljøer. I dette tilfælde får de studerende stillet et indsamlet og unikt opinionsdata til rådighed, men det kunne i princippet havde været hvilken som helst type af data. Det kunne være data som krævede en særlig fortrolighed, indsamlet over en længere årrække eller data, der på den ene eller anden måde har en unik karakter, som forskeren har investeret et stort arbejde og ressourcer i. Når forskere giver adgang til et sådant materiale er det nødvendigt med nogle klare retningslinier i forhold til de studerendes og forskerens rettigheder til vidensproduktionen i seminaret. Forhåbentlig er det bare en formsag og vil være lettere at formidle disse retningslinier mundtligt overfor de studerende end på skrift, men som samtidigt sikrer helt klare retningslinier.

I undervisningsbaseret forskning åbner forskeren sit værksted, sit maskinrum og han giver adgang til sit datamateriale, sine foreløbige ideer til hypoteser og artikler. For at skabe en produktiv atmosfære er han nødt til åbent at fortælle og diskutere med de studerende hvor han er i tvivl, kørt fast og hvad han har svært ved at forstå. Han "blotter" sig altså intellektuelt. Dette er en nødvendig del af undervisningsbaseret forskning, hvis man ikke er villig til det som forsker og er bange for at ens autoritet kan få sig et knæk, skal man ikke indlade sig på undervisningsbaseret forskning.

Summa summarum er der behov for en høj grad af gensidig tillid mellem studerende og forskere (=underviser) når undervisningsbaseret forskning skal lykkes.

Undervisningsplan

Undervisningsplanen har et relativt traditionelt formål med generel litteratur i begyndelse og fokuseret litteratur mod slutningen, hvor de studerende selv arbejder med deres hypoteser. Undervisningsplanen er skematisk vist nedenfor:

Undervisningsplan – Meningsdannelse i et demokratisk perspektiv

Lektion/dato	Titel	Indhold	Obligatorisk litteratur
1 – 2 timer	Introduktion	Intro til: - Forskningsprojekt - Fagtradition - Undervisningsform, -plan og -mål - Brug af hypoteser	- Forskningsansøgning - kursusbeskrivelse mv. - Hellevik (1999) kapitel 3
2 – 3 timer	Public opinion	Studererpræsentation af centrale originale tekster med opponent indlæg*	Converse, 1964; Archen 1975; Zaller, 1992
3 – 3 timer	Hypoteseudkast Intro SPSS	- Hypoteserne præsenteres af KMH - Intro til spørgeskema	Spørgeskema Sniderman og Globb, 1996
4 – 3 timer	Hypotesevalg Intro SPSS	De studerende har valg arbejdshypotese*	
5 – 3 timer	H1: Den offentlige mening er en illusion	Grundig diskussion af valgte hypoteser	Bishop, 2004
6 – 3 timer	H2: Politisk viden og din politiske mening	----- -----	Zaller, 1992; Alvarez & Brehm, 2002
7 – 3 timer	H3: Framing kan flytte opinionen	----- -----	Sniderman & Theriault, 2004; Entman, 1993
8 – 3 timer	H4: Følelser og din politiske mening	----- -----	Rosenberg & Hovland, 1960
9 – 5 timer		Præsentation af udkast til paper, med opponenter*	Udkast til alle papers
Endelig artikel afleveres til bedømmelse (bestået / ikke bestået)			

I alt 28 timer

* indikerer at det er obligatorisk for de studerende at deltage i disse undervisningsaktiviteter for at kunne indlevere deres artikel til endelig bedømmelse. Litteraturen er kun foreløbig.

Selve undervisningen vil først have en præsentation af kurset, hvor såvel forskningsprojektet som undervisningsformen introduceres. Dette er i høj grad et forsøg at tilpasse underviser og de studerendes forventninger til kurset og hinanden. Allerede gangen efter er de studerende på banen med præsentation fra den generelle litteratur om meningsdannelsen. Der er helt bevidst at lade de studerende præsentere litteraturen frem for at lade underviseren gøre dette. Det vil kunne skabe ejerskab til problemstillingen og forhåbentligt virke deltagelsesaktiverende for de studerende.

Bedømmelse

For at bidrage til en konstruktiv faglig debat på et højt niveau kan det være en god idé, at kræve at de studerende deltager med vigtige elementer i undervisningen og generelt kræve at de bidrager aktivt til undervisningen. Dette kan formaliseres ved at deres aktivitetsniveau skal godkendes for at kunne aflevere deres seminar (=artikel) til bedømmelse.

Det produkt de studerende skal have bedømt er en integreret del af forskningsprocessen – en artikel som i princippet kan bidrage til en senere publicering. Det betyder, at du som underviser indirekte skal bedømme dit eget forskningsprogram. Dette minder på den ene side om et speciale-vejledningsforløb, hvor man som underviser både har rollen som vejleder og senere som bedømmer, men det adskiller sig på den anden side ved, at ens eget projekt delvist bliver bedømt. Der kan måske være en fare i objektiviteten i sådan en proces. Det kunne afhjælpes ved at bede kollegaerne om at fungere som uformelle censorer. Problemet er dog mindre væsentligt i dette tilfælde hvor de studerende får består / ikke bestået. Her kunne det være en idé at anvende forskningskollegaer som uformelle censorer på en eventuel opgave, som man som underviser vurderer som ikke bestået.

Konklusion og perspektivering

Artiklen har forsøgt at skitsere nogle ideer og diskussioner for muligheden for at bedrive undervisningsbaseret forskning. En undervisnings- og forskningsform som forsøger at kombinere forskning og undervisning. En form hvor de studerende hjælper forskeren og hvor forskeren stiller et spændende og grænseoverskridende datamateriale til rådighed for de studerende.

Der er flere centrale punkter når undervisningsbaseret forskning skal lykkes:

- *Forskningsprocessen*: Hvor i forskningsprocessen er projektet giver forskellige og muligheder og begrænsninger.
- *Forventningsafstemning* mellem de studerendes ønsker og behov til undervisningen og forskerens behov i forskningen.
- *Rettighederne* til materialet og produktionen tilfalder forskeren.
- *Tillid* er helt centrale i undervisningsbaseret forskning. Forskeren ”blotter” sig intellektuelt overfor de studerende. Han fortæller hvor han er i tvivl og hvor han er kørt fast. Dette er nødvendigt for at få en produktiv atmosfære.

Undervisningsbaseret forskning er oplagt på overbygningen hvor de studerende vælger kurserne efter eget valg. På den måde kan stor del af forventningsafstemningen ske allerede ved de studerendes valg af kursus. Tillige har de studerende et bedre fagligt niveau til at kunne bidrage til forskningsprojektet. Undervisningsbaseret forskning kan være svært at tilpasse til redskabsfag, men det ligger nogle muligheder i det ved anvende forskningsprojektet som en gennemgående case.

Referencer

Universitetsloven (2003) Lov nr. 403 af 28/05/2003 + diverse ændringer.

Lauersen, Per Fibæk (1996) Hvad er forskningsbaseret undervisning? Undervisningsministeriets tidsskrift "Uddannelse" nr. 8, oktober 1996.

Schmidt-Nielsen, Bent (2001) Forskningsbaseret undervisning - elsket eller forkættet. Undervisningsministeriets tidsskrift "Uddannelse" nr. 3, marts 2001.

Jensen, Hans Siggaard (2001) Forskningsbaseret undervisning - undervisningsbaseret forskning. Undervisningsministeriets tidsskrift "Uddannelse" nr. 3, marts 2001.

Jensen, Hanne Nexø (2006) Diverse noter og oplæg om undervisningsbaseret forskning. Upubliceret materiale.

ARBEJDSPAPIRER (AP), UNDERVISNINGSSERIEN (US), LICENTIATSERIEN (LS) & SPECIALESERIEN (SS).

Fra Institut for Statskundskab i København,
udgivet i indeværende og foregående år.

De angivne publikationer kan i det omfang oplag haves, anskaffes ved henvendelse til Akademisk Boghandel, Øster Farimagsgade 5, 1014 K. Pris pr.stk. 20,00 kr. incl. moms (Licentiatserien & Specialeserien dog henholdsvis 100,00 og 80,00 kr.)

ARBEJDSPAPIRER (GUL/FERSKEN SERIE)

- AP 2000/ 1 Helle Elisabeth Malmvig: The False Dilemma? Between sovereign foundations during legitimations of interventions.
- AP 2000/ 2 Per Mouritsen: Virtue, Size, and Liberty. Republicanism and the Discourse of Citizenship at the American Founding.
- AP 2000/ 3 Carsten Bagge Laustsen: Kampen om Tjetjenien - eller suveræniteten som talehandling.
- AP 2000/ 4 Carsten Bagge Laustsen: Jeg kæmper, derfor er jeg - om den slovenske skoles revolutionære cartesianisme.
- AP 2000/ 5 Carsten Greve: Public-Private Partnerships as Alternatives to Contracting Out? The Scandinavian Experience.
- AP 2000/ 6 Lars Bille og Flemming Juul Christiansen: Parties and interest organizations in Denmark 1960 - 1998.
- AP 2000/ 7 Birthe Hansen: Globalization and nationalism.
- AP 2000/ 8 Torben Beck Jørgensen og Barry Bozeman: Public Values lost? Comparing cases on contracting out from Denmark and the United States.
- AP 2000/ 9 Lis Højgaard: TRACING DIFFERENTIATION IN GENDERED LEADERSHIP - an analysis of differences in gender composition in top management in business, politics and civil service.
- AP 2000/10 Henrik P. Bang, Jens Hoff, Anders Peter Hansen og Jakob Magnussen: Hjulene på sæbekassebilen skal have lov til at falde af.
- AP 2000/11 Karsten Vrangbæk: Politiske beslutningsprocesser på sygehusområdet i Danmark. Ingeniørarbejde, hundeslagsmål eller hovedløs høne?
- AP 2000/12 Jesper Myrup: William Connollys radikale udfordring til politisk fællesskab og selv.

- AP 2000/13 Mikkel Vedby Rasmussen: The Phantom Menace: The Strategic Objectives of the EU's Rapid Reaction Force
- AP 2000/14 Martin Marcussen: Globalization: A Third Way Gospel that Travels World Wide.
- AP 2000/15 Martin Marcussen: Denmark in the EMU-Process.
- AP 2000/16 Jens Hoff: The "THIRD DECENTRALIZATION": USER PARTICIPATION IN SCANDINAVIA.
- AP 2000/17 Martin Marcussen og Mette Zølner: The Danish EMU-referendum 2000: Business as Usual.
- AP 2000/18 Anders Wivel: Stephen M. Walt: Back to the Future of Realist Theory?
- AP 2001/1 Martin Marcussen og Mette Zølner:: Etikens internationalisering og den lokale tilpasning
- AP 2001/2 Karina Pedersen: Cartel Responsiveness? The Danish Case.
- AP 2001/3 Per Mouritsen: The Republican Conception of Patriotism.
- AP 2001/4 Per Mouritsen: Political Identity in the republican imagination: Notes towards a practice of reconstructive patriotism.
- AP 2001/5 Marianne Hansen: Regulerende institutioner i staten.
- AP 2001/6 Bolette M. Christensen: Mellem Netværksstyre & Netværkskultur.
- AP 2001/7 Ib Damgaard Petersen: Political and Economic Integration in Latin America with Particular Emphasis on Mercosur.
- AP 2001/8 Ib Damgaard Petersen: The creation of comprehensive security in East Asia - viewed in the light of the European experience.
- AP 2001/9 Karina Pedersen: How Do Party Members Contribute to the Parties?
- AP 2001/10 Magdalene Zolkos: The 'New Politics' of Human Rights: Positive and Negative Consequences of Globalization for Human Rights Regime.
- AP 2001/11 Martin Marcussen: Multilateral Surveillance and the OECD: Playing the Idea-Game.
- AP 2001/12 Martin Marcussen: Monetarism and the Masses: Denmark and Economic Integration in Europe.
- AP 2001/13 Peter Viggo Jakobsen: Peace Operations After The Cold War: Changes, Challenges and Consequences - Constructing a Blueprint for New (Nordic) Model.

- AP 2001/14 Ib Damgaard Petersen: The Lost Continent? Political and economic integration in Africa with special emphasis on SADC.
- AP 2001/15 Jesper Myrup: Tilblivelse og Etablering af Politisk Videnskab i USA.
- AP 2001/16 Henrik Larsen: THE EU: A GLOBAL MILITARY POWER?
- AP 2001/17 Per Mouritsen: Multikulturalisme og liberalt medborgerskab. En oversigt og typologi.
- AP 2002/01 Bülent Diken & Carsten Bagge Laustsen: Zones of Indistinction - Security, Terror, and Bare Life
- AP 2002/02 Bülent Diken & Carsten Bagge Laustsen: Enjoy your fight! -"Fight Club" as a symptom of the Network Society.
- AP 2002/03 Carsten Bagge Laustsen: Henker und Opfer - Eine Erörterung von Adolf Eichmanns Sein in der Welt.
- AP 2002/04 Bülent Diken og Carsten Bagge Laustsen: Massen.
- AP 2002/05 Lars Bo Larsen og Carsten Bagge Laustsen: Carl Schmitt - En introduktion.
- AP 2002/06 Carsten Bagge Laustsen: Eichmanns Kant Eine Studie in Pflichtmoral.
- AP 2002/07 Jesper Myrup: Fællesskabets magt og magtens individualitet. - en læsning af Jean-Jacques Rousseaus konception af magt.
- AP 2002/08 Fabrizio Tassinari: The Integration of Latvia, Lithuania and Estonia in the Baltic Sea Area: A New-Institutional Approach to the Baltic Sea Regionalism.
- AP 2002/09 Magdalena Zolkos: On the Uneasy Partnership of Political Science and Human Rights - And on the Study of Human Rights Language.
- AP 2002/10 Henrik Ø.Breitenbauch: En Europæisk Rustningspolitik? Et essay om reorganiseringen af forsvarsindustrien og forsvarspolitikken i den europæiske region - med særligt henblik på politisk feedback fra den økonomiske liberaliseringsproces og ligheden med introduktionen af Det indre marked.
- AP 2002/11 Kirsten Thomsen: Befolkningsaldring og integenerationssolidaritet. Introduktion til et politologisk og sociologisk forskningsområde.
- AP 2002/12 Anders Wivel: Realism, Globalisation and European Integration.
- AP 2002/13 Niels-Henrik Topp og Michael Møller: Danish Credit Associations: Why were they so big - and why did they matter so little?

- AP 2002/14 Lars Bille & Karina Pedersen: Danish Party Members: Sleeping or Active Partners?
- AP 2002/15 Karsten Vrangbæk & Mickael Bech: Organisational responses to the introduction of DRG rates for “extended choice” hospital patients in Denmark.
- AP 2002/16 Karsten Vrangbæk: Spatial tensions and the introduction of extended choice of hospitals in Denmark.
- AP 2003/01 Peter Toft: John J.Mearsheimer: An Offensive Realist Between Geopolitics & Power.
- AP 2003/02 Karina Pedersen: New Technology in the Party Internal Arena: The Danish Case.
- AP 2003/03 Henrik Ø.Breitenbauch: Exploring Bernard Kouchner’s “Media fit and Brutal Concept of Ingérence”.
- AP 2003/04 Birthe Hansen, Peter Toft and Anders Wivel: Lost Power, The American World Order and the Politics of Adaptation.
- AP 2003/05 Solvejg Aaberg Sørensen: Ministerholdbarhed 1993-2001 og førstegangsministre 1999-2001.
- AP 2003/06 Magdalena Zolkos: Norden discourse on Human Rights and Democracy; the Effects of ‘Europeanization’.
- AP 2003/07 Kirsten Thomsen: De ældre, de midaldrende og de yngre. En undersøgelse af tre kohorter af nuværende og kommende ældre.
- AP 2003/08 Birthe Hansen: At definere terrorisme.
- AP 2003/09 Kirsten Thomsen: Elderly and future elderly in Denmark - resources and values.
- AP 2003/10 Kirsten Thomsen: Demografiske ændringer og den subjektive betydning af familien.
- AP 2003/11 Henrik Larsen: DANISH FOREIGN POLICY IN AN EU CONTEXT: AN ANALYTICAL FRAMEWORK
- AP 2004/01 Henrik Ø.Breitenbauch: How can the Europeans Refuse to Learn from the Nss? Bold Continuity: A Transatlantic Analysis of the 2002 National Security Strategy with a Suggestion for Europe.
- AP 2004/02 Peter Toft: The Stability of Russia’s Grand Strategy.
- AP 2005/01 Lene Bøgh Sørensen: Den lettiske Hårdknode! Kampen om nationalitetspolitikken:

- Letlands nations og- statsbygningsproces i fortid og nutid.
- AP 2006/01 Birthe Hansen: The Middle East and the Impact of Unipolarity.
- AP 2006/02 Ali Alfoneh: The Study of Civil-Military relations in the Middle East and North Africa.
- AP 2006/03 Birthe Hansen og Carsten Jensen: Challenges to the Role of Arab Militaries, A Third Phase?
- AP 2006/04 Birthe Hansen og Carsten Jensen: Unipolarity and Democracy in the Middle East.
- AP 2006/05 Karina Pedersen: "Mirror, mirror on the wall, who's the greenest of them all?"
- AP 2006/06 Karina Pedersen: Driving a Populist Party: The Danish People's Party.
- AP 2006/07 Carsten Jensen: Civilsamfundsbegrebet og Mellemøsten.
- AP 2006/08 Birthe Hansen: The Unipolar World Order and U.S. Strategies.
- AP 2006/09 Kasper Møller Hansen: Undervisningsbaseret forskning.

UNDERVISNINGSSERIEN (GAMMELROSA)

- US 1996/ 1 Bolette Møller Christensen: KVALITATIV ANALYSE. Undervisningsnoter.
- US 1996/ 2 Jens Hoff & Hanne Nexø Jensen (red.): Hvad er en god opgave? Kriterier for bedømmelse af skriftlige opgaver.
- US 1996/ 3 Anna Gustafsson: The Psychology of Neo-Nazism, oversat af Tom Byder.
- US 1997/01 Ib Damgaard Petersen: Vejledning for specialeskrivere ved Institut for Statskundskab Københavns Universitet
- US 1998/01 Karl Löfgren: Internet og statskundskab. En introducerende guide.
- US 2003/01 Carsten Aabo: Indføring i moral og etik og "den gyldne regel" fra Konfutse til Habermas.
- US 2004/01 Merete Watt Boolsen: Introduktion til kritisk statistik.
- US 2004/02 Henrik Jensen: Noter til Dunleavy & O'Leary, "Theories of the State".

LICENTIATSERIEN

- LS 1997/ 1 Carsten Jensen: Politik & Stat. Evaluering af den britiske neo-gramscianisme.
- LS 1997/ 2 Carsten Greve: Styring og demokratisk kontrol af statslige aktieselskaber.
- LS 1997/ 3 Lykke Friis: When Europe Negotiates. From European Agreements to Eastern Enlargement.
- LS 1997/ 4 Lotte Jensen: Demokratiforestillinger i den almennyttige boligsektor.
- LS 1997/ 5 Ole Wæver: Concepts of Security.
- LS 1997/ 6 Morten Madsen: Demokrati og individualisering. Udfordringer til det organisationsinterne demokrati i fagforeninger set i et medlemsperspektiv.
- LS 1997/ 7 Peter Kurrild-Klitgaard: Rational Choice, Collective Action and the Paradox of Rebellion.
- LS 1998/ 1 Torben B.P.Vad: Europeanisation of Standardisation.
- LS 1998/ 2 Lene Hansen: Western Villains Or Balkan Barbarism?
- LS 1999/ 1 Emmanuel Kwesi Aning: Security in the West African Subregion: An Analysis Subregion: An Analysis of ECOWAS' Policies in Liberia.
- LS 1999/ 2 Birte Holst Jørgensen: Building European Cross-border Co-operation Structures
- LS 1999/ 4 Karsten Vrangbæk: Markedsorientering i sygehussektoren
- Ph.d. 2000/1 Susanne Jakobsen: International Relations Theory and the Environment
- Ph.d. 2000/3 Allan Dreyer Hansen: Diskursteori, demokrati og lokaludvalg
- Ph.d. 2000/5 Ali Rahigh-Aghsan: The Dynamics and Inertia of the Northern Tier Cooperation
- Ph.d. 2000/6 Anders Wivel: The Integration Spiral
- Ph.d. 2001/1 Mikkel Vedby Rasmussen: A Time for Peace
- Ph.d. 2001/2 Helle Johansen: Exploring the Color of the Beast.
- Ph.d. 2001/3 Ulla Højmark Jensen: Man skal være sig selv.
- Ph.d. 2001/4 David Grønbæk: Mellem politik og videnskab.

Ph.d. 2001/5 Karl Löfgren: Political Parties and Democracy in the Information Age.

Ph.d. 2002/1 Jørgen Staun: Mellem kantiansk patriotisme og politisk romantik.

Ph.d. 2002/2 Henriette Bjørn Nielsen: Magtrelationer på den parlamentariske arena.

Ph.d. 2002/3 Mark Goli: En verden til forskel.

Ph.d. 2002/4 Anders Esmark: At Forvalte Europa.

Ph.d. 2002/5 Helle Malmvig: Sovereignty Intervened

Ph.d. 2002/6 Flemming Nielsen: Som plejeforældrene ser det.

Ph.d. 2003/1 Karina Pedersen: Party Membership Linkage.

Ph.d. 2003/2 Isil Kazan: Regionalisation of Security and Securitisation of a Region.

Ph.d. 2003/3 Lene Holm Pedersen: Miljø-økonomiske ideer i en politisk virkelighed.

Ph.d. 2004/01 Anders Berg-Sørensen: Paradiso-Diaspora

Ph.d. 2004/02 Fabrizio Tassinari: Mare Europaeum.

Ph.d. 2004/03 Carsten Bagge Laustsen: Subjektologi

Ph.d. 2005/01 Vibeke Schou Tjalve: American Jeremiahs

Ph.d. 2005/02 Jesper Myrup: Kampen om autoritet i politisk teori

Ph.d. 2005/03 Magdalena Zolkos: Conceptual Analysis of the Human Rights and Democracy Nexus in the Polish Late- and Post- Communist Contexts.

Ph.d. 2006/01 Jess Pilegaard: Between COHERENCE and FRAGMENTATION. The U's Everything But Arms initiative.

Ph.d. 2006/02 Peter Toft: The Way of the Vanquished.

Ph.d. 2006/03 Olaf Corry: Constructing a Global Polity.

Ph.d. 2006/04 Anne Rasmussen: Delegation and Political Influence: Conference committees in the European Union and the USA.

Ph.d. 2006/05 Tore Vincents Olsen: Union Philosophies.

